اخبار کوتاه

اعضای شورای عالی بورس با استعفای عشقی مخالفت کردند

اعضای شورای عالی بورس با استعفای مجید عشقی مخالفت کردند و وی در بورس ابقا شد.

به گزارش پیام آشـــنا، «هادی سلیمی زاده» رئیس روابط عمومی بورس اعلام کرد: با مخالفت اکثریت قاطع اعضای شورای عالی بورس، پذیرش استعفای عشقی مورد قبول واقع نشد و وی در ریاست سازمان باقی خواهد ماند. پیش از این مجید عشقی از ریاست بورس استعفا داده و خبرها حاکی از موافقت وزیر اقتصاد با استعفای بود، اما دیروز با مخالفت اکثر اعضای شورای عالی بورس با استعفای عشقی، وی در بورس ماندگار شد. در جلسه دیروز شورای عالی بورس، «محمد رضوانی‌فر» که گزینه اصلی تصدی ریاست بورس بود نیز حاضر شده بود.

مصرف غیر مجاز ۱۵۰۰ مگاواتی برق در رمز ارز

مدیر عامل توانیر گفت: براوردهای ما حاکی از آن اســت که ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ مگاوات مصرف برق به صورت غیر مجاز در بخش رمز ارز صورت می گیرد.

به گزارش پیام آشنا، آرش کردی مدیر عامل توانیر، در نشست خبری گفت: از سال ۱۴۰۰ رمز ارز در دست برسی بود و پیگیر نقش رمز ارزها در شبکه برق بودیم زیرا دوره‌های مختلفی را در این رابطه طی کرده‌ایم. وی افزود: قدر السهمی برای رمز ارزها در شبکه برق وجود دارد؛ بخشی که مجاز هستند، براساس قوانین در اوج بار برقشان قطع می‌شوند اما بخش‌های غیرمجازی نیز هستند که سعی در شناسایی آنها داریم. که پیش بینی می‌شود میزان اســتفاده این بخش بین ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ مگاوات باشد. مدیر عامل توانیر اضافه کرد: استراتژی تبادل برق در دنیا امری پذیرفته شـــده است و دلایل متعدد فنی و اقتصادی دارد ضمن آنکه هرچه بتوانیم میزان تبادل را افزایش دهیم می‌تواند باعث افزایش پایداری شبکه شــود. وی با اشاره به اینکه در حال حاضر تبادل برق با کشورهای همسایه وجود دارد در این زمینه توضیح داد: در شرایط فعلی بحث تبادل با کشورهای شمالی و افزایش صادرات به پاکستان هم مطرح هست. مطابق قراردادهایی تا ۱۵۰۰ مگاوات امکان صادرات وجود دارد که این عدد می تواند به ۲۰۰۰ مگاوات هم برسد.

تدوین برنامه کشت قراردادی ۴۰ هکتار پنبه از اراضی تهران

رئیس ســازمان جهاد کشاورزی اســتان تهران با اشــاره به اجرای برنامه الگوی کشــت در سطح استان در ســال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ از برنامه‌ریزی برای کشــت قراردادی ۴۰ هکتار پنبه در سطح اراضی کشاورزی استان خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، «جبرئیل برادری» از برپایی جلسه‌ای به‌منظور برنامه‌ریزی کشت پنبه در مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان خبر داد و گفت: با توجه به اهمیت اجرای الگوی کشت، مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان‌های ورامین، ری و اسلامشهر مکلف شدند تا نسبت به پتانسیل یابی و ترویج کشت قراردادی پنبه در حوزه جغرافیایی خود اقدام کنند. وی ادامه داد: همچنین با توجه به ضرورت ترویج کشت قراردادی پنبه مرکز تحقیقات کشاورزی، آموزش و منابع طبیعی استان تهران مقرر شد برنامه‌ریزی‌های لازم را جهت کشت حداقل ۴۰ هکتار از اراضی کشاورزی استان را انجام دهند.

حمایت از دامداران با تهاتر دام با نهاده

معاون بازرگانی داخلی شرکت پشتیبانی امور دام کشور در خصوص تهاتــر دام با نهاده در قالب تولید قراردادی، گفت: خرید تضمینی دام سبک و سنگین از دامداران، یک خرید حمایتی است.

به گزارش پیام آشنا، «محمد جعفری» در خصوص تهاتر دام با نهاده در قالب تولید قراردادی افزود: شــرکت پشتیبانی امور دام تا امروز در راستای حمایت از تولید حدود ۲۰ هزار تن گوشت منجمد ۵ تکه دام سبک و سنگین از دامداران کشور خریداری کرده است. معاون بازرگانی داخلی شرکت پشتیبانی امور دام کشور با اشاره به این که خرید تضمینی دام سبک و سنگین در بیش از ۱۵ استان انجام شده است، این خرید را یک خرید حمایتی دانست. جعفری در توضیح وضعیت فعلی خرید تضمینی دام از دامداران گفت: مبنای قیمتی ما در میانگین کشور برای هر کیلوگرم گوشت منجمد، تقریباً ۲۱۷ هزار تومان است و از این میزان تقریبا ۹۰ هزار تومان برای دامدار محاسبه شده است. وی درباره این که چه میزان از پول دامداران پرداخت شده، تصریح کرد: تا امروز حدود ۷۰ درصد پول دامداران را با نهاده تهاتر کرده‌ایم و مابقی هم در صف تهاتر هستند تا در صورت تامین نقدینگی مابقی را نیز پرداخت کنیم. معاون بازرگانی داخلی شرکت پشتیبانی امور دام کشور وضعیت نهاده‌ها را در کشور مطلوب دانست و گفت: نهاده‌ها در سه مسیر استان‌ها، مطالبات دامداران و سامانه بازارگاه عرضه می‌شوند.

صنعت خودروسازی، اقتصاد جهانی را از رکود خارج می کند

واشنگتن پست در گزارشی نوشت به نظر می‌رسد بخش خودروسازی جهانی در نجات اقتصاد جهانی از رکود موفق خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا، واشنگتن پست در گزارشی نوشت به نظر می‌رسد بخش خودروسازی جهانی در نجات اقتصاد جهانی از رکود موفق خواهد بود، چرا که آخرین داده‌ها و ارقام عملکرد مثبتی را برای این بخش نشان می‌دهد. عرضه خودرو در جهان افزایش یافته است و این موضوع نشان دهنده عبور خودروسازی از بحران است. واشنگتن پست در این گزارش آورده است در حالی که صنعت خودرو هنوز از حالت عادی فاصله دارد، داده‌هایی که در یک ماه گذشته ظاهر شد نشان می‌دهد که این صنعت در حال بهبود است. این روزنامه می‌افزاید: «هم اکنون شاهد شتاب رشد اقتصادی همزمان با کاهش تورم هستیم». نمودار فروش خودرو با تعدیل فصلی نشان می‌دهد که صنعت از ابتدای همه‌گیری کرونا تا چه حد از حالت عادی فاصله داشته است، زیرا در سال‌های قبل از همه‌گیری، فروش خودروهای جدید به طور مداوم در محدوده ۱۷ میلیون خودرو در سال بود، اما در مارس ۲۰۲۰ فروش ســقوط کرد و بعداً در اوایل سال ۲۰۲۱ بهبود یافت، اما پس از آن در تابستان به شدت کاهش یافت. واشنگتن پست می‌گوید: «این کسری به طرق مختلف بر اقتصاد تأثیر گذاشته است. خودروها در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۱ به دلیل کاهش فروش، ۲ درصد از رشد تولید ناخالص داخلی واقعی را کاهش دادند و تا سه ماهه سوم سال ۲۰۲۲ هنوز بهبود نیافته است. از آنجایی که مشکلات به وجود آمده است، صنعت به دلیل نحوه محاسبه بهره وری، رشد بهره وری را تجربه می کند.

آبفای البرز مطرح کرد:

سرانه مصرف آب در البرز ۵۰ درصد بالاتر از استاندارد

مدیرعامل شرکت آبفای استان البرز گفت: سرانه مصرف آب هر نفر در شبانه روز در استان البرز ۵۰ درصد بالاتر از میزان استانداردهای تعریف شده است.

به گزارش پیام آشنا، ذوالفقار مهدی زاده گفت: با وجودی که در شرایط کم آبی و خشکسالی و کاهش بارش‌های جوی قرار داریم، ساکنان استان البرز همچنان با سرانه مصرف ۲۲۵ لیتر در شبانه روز، ۷۵ لیتر بیشتر از الگوی استاندارد ۱۵۰ لیتری آب مصرف می‌کنند.

وی تصریح کرد: در شرایط کنونی که با مشکل کاهش شدید بارش‌ها و افت سطح مخازن ذخیره آب سدها و منابع ســفره‌های زیرزمینی مواجه هستیم، حداقل کاری که از تک تک ما بر می‌آید، ترک مصارف غیرضــروری و کاهش حداقل ۱۰ درصد از مصارف روزانه در منازل و محیط زندگی است تا با نزول بارش‌های رحمت الهی در آینده، بخشی از کمبود جبران شود و تا آن زمان با مشکل جدی در تامین و توزیع آب مواجه نشویم.

توصیه‌های استاندارد برای استفاده از وسایل گازسوز

مدیرکل استاندارد البرز گفت: به منظور پیشگیری از بروز حوادث ناگوار، باید در هنگام خرید و استفاده از وسایل گازسوز، به نشان استاندارد توجه شود.

به گزارش پیام آشـــنا، محمدحسین طاهری اظهار کرد: با توجه به ســرد شدن هوا و استفاده مردم از وسایل گرمازای گازسوز، استفاده از وسایل گاز ســوز دارای نشان اســتاندارد و رعایت نکات ایمنی برای پیشگیری از حوادث احتمالی ضروری است.

وی ابراز کرد: استفاده از بخاری فاقد دودکش در مکان های پر رفت و آمد به شرطی بلامانع است که اکســیژن کافی را برای آن محیط فراهم کند و تمام ضوابط و استانداردهای مربوطه برای نصب این وسایل رعایت شده باشد.

مدیرکل اســتاندارد اســتان گفت: اســتفاده از بخاری‌های بدون دودکش در محل‌های بســته و کوچک مانند اتاق خواب، حمام و مکان‌هایی که دارای تهویه مناسب نیستند منجر به بروز حوادث ناگوار خواهد شد.

این مســئول در ادامه بیان کرد: شــیلنگ های لاستیکی که به عنوان رابط لوله کشی گاز شهری به وسایل گازسوز مورد استفاده قرار می گیرند نیز باید دارای نشان استاندارد باشند.

وی یادآور شــد: علاوه بر این رعایت کلیه موارد ایمنی مربوط به نصب و استفاده از وسایل گاز سوز الزامی است.

کرج در تولید ماهیان زینتی سر آمد کشور

رئیس بهبود تولیدات دامی جهاد کشــاورزی کرج گفت: آبزی پروران این شهرستان در تولید ماهیان زینتی نه تنها در اســتان البرز بلکه در کشور پیشرو و سرآمد هستند.

به گزارش پیام آشـــنا، کاوه امیــری افزود: تولیدکنندگان ماهیان زینتی در این شهرستان نه تنها در تولید بلکه در صادرات دستاوردهای خوبــی برای اســتان به ارمغان مــی آورند به طوریکه ســالانه معادل یک میلیارد تومان از طریق صادرات ماهیان زینتی به کشــور عراق آورده داریم.

وی گفــت: هم اکنون ۱۴ واحد پرورش دهنده ماهیان زینتی در کرج فعال هستند که سالانه بالغ بر هفت میلیون و ۵۰۰ هزار قطعه از انواع این ماهیان را تولید می کنند.

وی در ادامه با بیان اینکه نخستین ماهی سرای کشور نیز در این شهرستان راه اندازی شد، گفت: این شهرستان قطب پرورش قزل آلا در استان نیز می باشد به طوریکه سالانه ۷۷۰ تن ماهی سردآبی قزل آلا در ۲۰ استخر پرورش و تولید می شود.

امیری تولیدات ماهیان گرمابی در کرج را سالانه بالغ بر ۳۲ تن از انواع کپورماهیان عنوان کرد و افزود: این گونه ماهیان نیز در ۶ واحد تولید می شود.

رئیس بهبود تولیدات دامی جهاد کشــاورزی کرج با بیان اینکه بیش از ۸۰ درصد استخرهای پرورش ماهی در این شهرستان دومنظوره بود و اســتخرهای ذخیره آب هســتند، گفت: در شرایطی که سال های خشــک و کم بارش را در پیش رو داریــم و درآمد از تولیدات گیاهی پاییــن می آید وجود این اســتخرهای ذخیره آب برای کشــاورزان می تواند درآمد آن ها را از طریــق تولید ماهی بالا ببرد و آن ها را متوصل به شیلات کند.

وی دیگر مزیت این اســتخرها را ثابت ماندن حجم آب دانســت و گفت: از دیگر مزیت های استخرهای ذخیره آب ارتقای زمستان گذرانی محصولات سبزی و صیفی و ارتقای تولید این محصولات اســت ضمن اینکه مواد عالی باقی مانده از ماهیــان در اســتخرهای ذخیره آب کیفیت محصولات گیاهی را افزایش می دهد.

رئیس سازمان امور مالیاتی خبر داد:

رسیدگی به پرونده‌های بزرگ مالیاتی به‌صورت ویژه

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور گفت: پرونده‌های بزرگ مالیاتی به‌صورت ویژه در اداره کل حسابرسی ویژه مورد رسیدگی قرار می گیرد.

به گزارش پیام آشنا، داود منظور در جلسه ستاد درآمدهای مالیاتی که با حضور معاونین ســازمان، مدیران کل ستادی و مدیران کل ادارات امور مالیاتی شهر و اســتان تهران برگزار شد، اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین اقداماتی که باید در راستای افزایش کیفیت رسیدگی‌ها انجام گیرد، آموزش و به‌روزرسانی تخصص کارکنان با آخرین روش‌ها، رویه‌ها و اســتانداردهای حسابداری است.

وی افزود: بدیهی اســت باتوجه‌بــه پیچیده بودن موضوعات اقتصادی و همچنین احتمال شکل‌گیری پدیده‌های شومی از قبیل ایجاد شرکت‌های صوری و فعالیت‌های غیررسمی در اقتصاد و نیز حجم بالای فعالیت اقتصــادی در فضای مجــازی و دیجیتال، آشنایی حسابرســان مالیاتی به شــگردهای فرار مالیاتی و شیوه‌های متعدد کتمان درآمد ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

رئیس ســازمان امور مالیاتی کشور با اشاره به نقش مالیــات بر ارزش‌افزوده در پیشــبرد اهداف تحولی نظام مالیاتی تأکید کرد: نظام مالیات بر ارزش‌افزوده دارای کارکردها و ظرفیت‌های بالقوه بسیاری است و تقویــت اطلاعات مربوط به این بخش می‌تواند به تشــخیص‌های صحیح و دقیق مالیات عملکرد نیز کمک شایان توجهی کنند.

گفتنی اســت در این جلســه، مدیــران کل امور مالیاتی شهر و استان تهران، آخرین گزارش مربوط به شناســایی مودیان جدید و تولید اظهارنامه‌های برآوردی را ارائه دادند.

همچنین در ادامه این جلسه موضوع افزایش کارایی نظام مالیات بر ارزش‌افزوده مورد بررسی قرار گرفت و در خصوص راهکارهــای مختلف از جمله اصلاح ساختار و افزایش نظارت بر فرایندها و وصول مالیات بر ارزش‌افزوده در ادارات کل بحث‌وبررسی شد.

قالیبافی، شغلی در آمدزا با ارزش افزوده بالا

مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های فرش دستباف از قالیبافی به عنوان شــغلی درآمدزا، صادرات محور و دارای ارزش افزوده بالا نام برد و تشکیل اتحادیه یا سازمانی به منظور سرمایه‌گذاری در حوزه فراوری پشم و ابریشم و حمایت از نوغان داران را خواستار شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، عبدالله بهرامی شــغل قالیبافی را از جمله مشاغل خانگی دارای ارزش افزوده و زودبازده عنوان کرد و گفت: قالیبافی در امنیت شغلی زنان به ویژه زنان خانه‌دار و سرپرست خانوار نقش بسزایی دارد و موجب اشتغالزایی و درآمدزایی بسیار برای قالیبافان می شود.

وی فرش دستباف را در ارزآوری و اشتغالزایی برای کشور مهم خواند و گفت: ۹۵ درصد فرش دســتباف ارزآور و صادرات محور است و تنها کالایی است ۵ تا ۷ درصد آن به مصرف داخل می رسد و مابقی صادر می‌شود.

مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های فرش دستباف در ادامه با تاکید بر لزوم تامین مواد مورد نیاز بافت فرش اظهار کرد: یکی از مسایل اساسی که در زمینه فرش دستباف باید مورد توجه قرار گیرد، فراوری پشم است و باید سازمان و شرکت یا اتحادیه‌ای در حوزه فراوری پشم این مسئولیت را تقبل کند چون هم درآمدزاست و هم می‌تواند صنعت نســاجی کشور را متحول کند ولی متاسفانه تا به امروز این طرح مورد قبول قرار نگرفته و از نظر سرمایه‌گذاری حمایت نشــده اســت. به اعتقاد بهرامی، ۲۰ سال قبل بزرگترین تولید کننده ابریشم در دنیا بودیم ولی امروز به بزرگترین وارد کننده ابریشم تبدیل شده‌ایم در حالی که این ظرفیت در داخل کشور وجود دارد و می توان صنعت نوغان‌داری را هم به لحاظ اشتغالزایی و درآمدزایی و هم صادرات محوری تقویت کرد.

وی تصریح کرد: با توجه به آنکه بیش از ۷۰ درصد اقتصاد، دولتی و ۳۰ درصد خصوصی و تعاونی است، نتوانسته‌ایم سرمایه گذاری خوبی در حوزه فراوری پشم داشته باشیم و در هر دوره تبدیل به وارد کننده پشم و ابریشم شده‌ایم. عدم حمایت از نوغان داران و مسایلی همچون عدم پوشش بیمه نیز باعث شده عده زیادی از این صنعت خارج شوند و حضور بافندگان فرش و قالیبافان در این حوزه کمتر شود. مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های فرش دستباف در پایان گفت: در حال حاضر بازار داخلی کشش قیمت را ندارد و مباحثی همچون مصوبه تعهــد ارزی و نبود بازارهای جهانی، جایگاه فرش دســتباف را تحت تاثیر قرار داده است.

دستفروشی شغل پایدار نیست

یک فعال حوزه کار با بیان اینکه باید به دنبال ایجاد اشتغال پایدار در کشور باشیم، می‌گوید: وقتی از ساماندهی دستفروشان صحبت می‌کنیم باید به نحوی باشــد که بازخورد عملیاتی داشته باشد و دستفروشی نمی تواند پایداری مشاغل را به دنبال داشته باشد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، ناصر چمنی درباره تبدیل دستفروشــی به شغل رسمی ابراز عقیده کرد و گفت: از نظر من این کار به اشتغال کشور چه اشتغال خدماتی چه اشتغال پایدار ضربه می‌زند و باعث می‌شــود هرج و مرج اجتماعی در خیابان‌ها بیشتر شود، ما منکر دستفروشی نیستیم و همین حالا در بسیاری از کشورها دستفروشی رایج است و مکان‌های خاص خود را دارد ولی آنها در زمینه ساماندهی خوب عمل کرده‌اند در حالی که ما در ابتــدای کار راهکارهای خوبی ارائه می دهیم ولی وقت عمل نمی توانیم اجرایی کنیم.

وی ادامه داد: کســی که به خاطر تامین معاش دستفروشی می‌کند، انسان شریف و باغیرتی است ولی اینکه دستفروشــان را وارد بازار کار کنیم که درصد اشتغال بالا برود، منطقی نیست و نمی توان دستفروشی را در زمره اشتغال درصدبندی کرد و جزو آمار آورد.

به گفته چمنی، در حال حاضر هیچ قانونی وجود ندارد که دستفروشــان را به رسمیت بشناسد و ساماندهی خوبی در این خصوص وجود ندارد.

این فعال حوزه کار متذکر شــد: درست است که یک دستفروش با بساط کردن اجناس خود در کف پیاده رو یا خیابان به دنبال روزی و تامین معاش خود و خانواده‌اش اســت ولی از آن طرف ممکن است باعث ایجاد ترافیک و ازدحام جمعیت شود و در برخی موارد فعالیت او به کسبه و بازاریان لطمه بزند.

چمنی با اشاره به تعریف شغل شایسته اظهار کرد: دستفروشــی در زمره شغل شایسته نیست و ما تاکید داریم که مشاغل باید جایگاه و کرامت خود را داشــته باشند ولی دستفروشی و بساطی هنوز چنین جایگاهی را ندارد.

وی افزود: نمی‌توانیم مشکلاتی را که دستفروشان به لحاظ ســد معبر در پیاده‌روها یا برای صاحبان مغازه‌ها و کســبه که فرضا چند کارگر را هم به خدمت گرفته‌اند نادیده بگیریم؛ درعین حال منکر این نیستیم که دستفروشی در بسیاری از کشورها یک پدیده رایج است ولی راهکارهای خاص خود را می‌طلبد و مکان و زمان مشخصی برای چنین فعالیت‌هایی وجود دارد که باید به شــکل جدی ساماندهی شود و اینطور نیست که هر کسی در هر جایی که خواست دستفروشی کند.

این فعال حوزه کار درباره پیشــنهاد ســاماندهی دستفروشان در قالب تعاونی‌ها نیز گفت: وقتی از ساماندهی صحبت می‌کنیم باید طوری باشد که بازخورد عملیاتی داشته باشد ولی ما در مورد گروهی صحبت می‌کنیم که هر کدام با یک نوع فعالیت به خیابان می‌آیند و یکی پوشــاک عرضه می‌کند و دیگری صنایع دستی می‌فروشد و نمی‌توان همه این گروه‌ها را در یک قالب متشکل کرد.

وی در پایان افــزود: معتقدم باید به دنبال ایجاد اشتغال پایدار در کشور باشیم و دستفروشی نمی تواند پایداری مشاغل را به دنبال داشته باشد.

یادداشت

مسیر رفاه از جمعیت می گذرد

فرصت برای رشد جمعیت محدود است

یکی از ملزومات رفاه در کشــورها، رشد اقتصادی مثبت است. یعنی زمانی که رشد اقتصادی، افزایشی شود؛ وضعیت رفاه جامعه نیز ارتقا می‌یابد. یکی از مؤلفه‌های مهم در خصوص سرچشمه بهبودوضعیت اقتصادی در هر محیط جغرافیایی، وضعیت جمعیت و تحولات آن است.

در همین راستا، نگارنده در این یادداشت تحقیقی در نظر دارد، به تبیین اثرات مبحث جمعیت بر وضعیت اقتصادی و رفاه ایران بپردازد. همچنین قصد دارد به شبهات جریان شبه‌علمی پیرو نظریات تاریخ مصرف‌گذشته مالتوسی، پاسخ دهد. همان گروهی که با پژوهش‌سازی، بدنبال این است که انگاره تأثیر منفی جمعیت بر اقتصاد را در اذهان عمومی، تثبیت کند.

تغییرات جمعیتی و نقش آن در عرضه نیروی کار و در نتیجه رشد تولید، می‌تواند در رشد و توسعه اقتصادی- اجتماعی هر کشور نقش بسزایی ایفا کند. یکی از عوامل مؤثر بر تحولات جمعیتی، تطور در میزان باروری اســت که خود به‌شدت عرضهٔ نیروی‌کار را تحت تأثیر قرار می‌دهــد. امروزه، برخی از اقتصاددانان بر این عقیده‌اند که مؤلفه‌های جمعیتی قادر است به‌عنوان یک عامل اساســی، اثرات منفی کاهش باروری بر رشد اقتصادی را بهبود ببخشد. این درحالی است که در سال‌های اخیر، پیری جمعیت در حالت کلی و به‌ویژه کاهش باروری، نگرانی‌هایی را برای اقتصاد در سطح جهانی و اکثر جوامع در حال توسعه از جمله ایران، ایجاد کرده‌است.

در همین زمینه، تغییرات ســاختار سنی جمعیت که منجر به سالخوردگی جمعیت در زمان حال یا آینده می‌شود، بر مؤلفه‌های مهــم اقتصادی مانند نیروی کار، تولیــد، تصمیمات مربوط به پس‌انداز و مصرف، بهره‌وری، تورم و غیره تأثیر می‌گذارد و خصوصاً اینکه سالخوردگی جمعیت به طور مستقیم بر اندازه نیروی‌کار تأثیر می‌گذارد. از این رو، با مطالعه گذار ساختار سنی جمعیت، می‌توان فرصت‌ها و چالش‌های حال و آینده جمعیت را تشخیص داد.

ایران الان در بازه پنجره جمعیتی قرار دارد، این دوره فرصت زمانی از تحولات جمعیتی یک کشور است که در آن فعالیت به حداکثر می‌رسد و نوعی ساختار جمعیتی مطلوب برای شتاب بخشیدن به رشد اقتصادی فراهم می‌شود. در حال حاضر، با توجه به ماهیت گذار جمعیتی و تغییرات ساختار سنی مرتبط با آن، سهم جمعیت سنین فعالیت در ایران افزایش یافته و این فرآیند موجب گشوده شدن پنجره فرصت و سود جمعیتی فراوری اقتصاد کشور شده است. پنجره جمعیتی دوره‌ای است که در آن، کمتر از یک-سوم جمعیت خارج از سنین فعالیت (زیر ۱۵ سال و ۶۵ سال و بالاتر) و بیشــتر از دو-سوم جمعیت در سنین فعالیت (۶۴-۱۵ ساله) قرار گیرند.

با توجه به افزایش نســبت جمعیت ســنین فعالیت و کاهش نسبت‌های وابستگی سنی، ایران در سال ۱۳۸۵ وارد فاز پنجره جمعیتی شــده است. همانطور که در نمودار بالا مشخص شده است، فاز پنجره جمعیتی، یک وضعیت موقت در ساختار جمعیتی کشور است. اندازه و زمان‌بندی این بازه بیشتر به روندهای گذشته مرگ‌ومیر و بویژه باروری وابسته است. علاوه براین، نباید نقش مهاجرت را در این زمینه فراموش کرد. براین اســاس، فاز پنجره جمعیتی ایران در ســال ۱۳۸۵، باز شــده و برای چهار دهه باز می‌ماند و از ســال ۱۴۳۰ به بعد با افزایش جمعیت سالمند، به تدریج بسته خواهد شد (عزتی، مظفری، & علیلو، ۱۳۹۸). البته درصورت کاهش ناگهانی و سریع نرخ باروری کل در ایران، فرصت پنجره جمعیتی زودتر از دست خواهد رفت.

همچنین، بدنه‌ی دانش و ادبیات پژوهشــی موجــود درباره‌ی مناســبات جمعیت و توسعه مؤید آن است که تحولات کمی و کیفی جمعیت این استعداد و قابلیت را دارد که روی مؤلفه‌های خاص توسعه تأثیر گذار باشد، درحالی که از آنها تأثیر نیز می‌پذیرد (محمدپور، بخشی دستجردی، جعفری، & اثنی‌عشری، ۱۳۹۲).

با این وجود، اگر رشــد جمعیت و سرانه تولید ناخالص داخلی کاملاً مســتقل باشند؛ نرخ رشد جمعیت به وضوح به نرخ‌های رشد اقتصادی بالاتر منجر خواهد شد. در این راستا، بسیاری از کارشناسان معتقدند که تنها رشد سرانه تولید ناخالص داخلی به بهبود رفاه اقتصادی منجر خواهد شــد. از سوی دیگر، اگر رشد جمعیت سبب رشد سرانه تولید شود؛ نرخ رشد جمعیت بالاتر، بسته به ماهیت اثرات آن بر تولید ناخالص داخلی سرانه، به رشد اقتصادی بالاتر یا کم‌تر کمک خواهد کرد (E.Wesley، ۲۰۱۷).

پیری جمعیت در کشورهایی مانند ژاپن به این معنی است که از یک گروه نسبتاً کوچک‌تر جوانان در سن کار خواسته خواهد شد، تا از تعداد بازنشستگان در حال افزایش، حمایت کنند. این مسئله نیز رشد اقتصادی را کاهش می‌دهد. بنابراین، ساختار سنی جمعیت یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار بر رشد اقتصادی کشورها به‌شمار می‌رود.

رشد جمعیت و روند صعودی تولیدناخالص داخلی ایران طی چهار دهه اخیر

در همین راستا، جولیان سیمون، اقتصادان شهیر امریکایی، معتقد اســت در بلندمدت، رشد جمعیت تأثیر مثبتی بر توسعه دارد. افزایش جمعیت، اگر با هدف ارتقا و توانمندسازی جمعیت دنبال شود؛ محرک رشد اقتصادی خواهد بود و تأثیر تغییرات پویایی جمعیت در بلندمدت در بهبود رفاه اقتصادی احساس خواهد شد (Inayah، ۲۰۲۰).

همچنین برمبنای داده‌های بانک جهانی، سرانه تولید ناخالص داخلــی با وجود افزایش جمعیت در ایران، روند صعودی را طی کرده‌اســت؛ هرچنــد در این میان به دلیل اثــرات تحریم‌های اقتصادی، این مسئله با فراز و نشیب همراه شده است. با این وجود، همانگونه که در تصویر زیر قابل مشاهده است، جمعیت ایران طی ۵ دهه اخیر از ۲۲.۵ میلیون نفر سال ۱۳۳۵ تا سال ۱۴۰۱، ۴ برابر افزایش یافته و به بیش از ۸۴.۷ میلیون نفر رسیده است.

از ســوی دیگر، با وجود رشــد جمعیت ایران، آنچه از شواهد، آمارها و اطلاعات موجود برمی‌آید، نشــان می‌دهد که در طول دهه‌های اخیر، گام‌های مهم، مؤثر و موفقی در جهت کاهش فقر و افزایش رفاه خانوارهای ایرانی برداشته شده است. شاخص‌های مختلف رفاهی مانند سطح سواد، امید به زندگی، کاهش مرگ و میر نوزادان و مادران، طول عمر زنان و... همگی با رشــد قابل ملاحظه‌ای همراه بوده‌اند و تردیدی نیســت که این رشد، نقش مهمی در افزایش ســطح رفاه خانوارها داشته است (اطلس رفاه ایرانیان، ۱۳۹۹).

با توجه به مطالب ارائه شده، مشخص است رشد جمعیت در بازه بلندمدت، یکی از مؤلفه‌های مثبت در افزایش سطح رفاه ایرانیان، به‌شمار می‌رود. بنابراین شایسته است همه‌ی مردم نسبت به رابطه رشد جمعیت و افزایش سطح رفاه با دید بازتر و مثبت‌تری بنگرند. موضوعی که هم با مفاهیم و آموزه‌های ارزشمند اسلامی-ایرانی ما سازگار است؛ و هم با مطالعه سیر تاریخی توسعه در ایران.

پرویز صفری
Alborz.payam@gmail.com